

บทความวิจัย (Research Article)

การพัฒนาทักษะการบรรเลงอังกะลุงเบื้องต้น โดยการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด Developing Basic Angklung Performance Skills Using Think-Pair-Share Learning

กนกวรรณ บุญทิพย์ภานนท์ / Kanokwan Bunthipphanon

ตำแหน่งครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอ่างทอง

Teacher position under the Ang Thong Primary Educational Service Area Office

Email: teacherpoppo@gmail.com

Received: November 6, 2025 Revised: November 11, 2025 Accepted: December 12, 2025 Published: December 29, 2025

บทคัดย่อ

การพัฒนาทักษะการบรรเลงอังกะลุงเบื้องต้น โดยการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think Pair Share) ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดยางซ้าย มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาทักษะการบรรเลงอังกะลุงเบื้องต้นของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดยางซ้าย โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think Pair Share) ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิด (Think) ให้นักเรียนคิดหาคำตอบด้วยตนเองคนเดียว จับคู่ (Pair) ให้นักเรียนจับคู่กับเพื่อนเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแบ่งปัน (Share) ให้นักเรียนนำเสนอแนวคิดที่ได้จากการแลกเปลี่ยนกับชั้นเรียนทั้งหมดเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 คน ที่ได้รับการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด จำนวน 6 แผน แบบทดสอบก่อน-หลังเรียน และแบบบันทึกผลการเรียนรู้ การวิจัยใช้รูปแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลังเรียน (One-Group Pretest-Posttest Design) โดยดำเนินการทั้งหมด 8 สัปดาห์

ผลการวิจัยพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียนเท่ากับ 8 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 40 ซึ่งอยู่ในระดับ “ปรับปรุง” ส่วนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.42 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 92.08 อยู่ในระดับ “ดีมาก” แสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิดสามารถพัฒนาทักษะการบรรเลงอังกะลุงของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพในทุกองค์ประกอบของทักษะ ทั้งความถูกต้องของระดับเสียง ทำนอง ความสม่ำเสมอของจังหวะ การอ่านโน้ต และการบรรเลงรวมวง ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้พบว่า ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนสูงขึ้น กล้าแสดงออก มีความมั่นใจในการบรรเลงอังกะลุงมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง เข้าใจการเรียนรู้ร่วมกันกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน รู้จักการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม ส่งผลให้บรรยากาศการเรียนรู้เป็นไปในเชิงบวก ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในตนเองและกลุ่ม รวมทั้งมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนดนตรีไทยมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: อังกะลุง, การเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ดนตรีไทย, การพัฒนาทักษะ

Abstract

This research, entitled Developing Basic Angklung Performance Skills Using Think-Pair-Share Learning, aimed to enhance the basic Angklung (traditional bamboo musical instrument) performance skills of Prathomsuksa 3 students at Wat Yang Chai School through the Think-Pair-Share (TPS) learning model. The TPS model is a collaborative learning approach of three sequential stages for knowledge construction. First, the Think stage requires students to individually reflect and formulate their own ideas. Second, the Pair stage involves students in pairs to exchange and discuss those ideas. Finally, the Share stage encourages students to present their synthesized ideas from peer discussion in class towards the self-directed knowledge.

The study employed a One-Group Pretest–Posttest Design. The target population comprised a purposive sample of 12 Prathomsuksa 3 students. Research instruments included six TBS-based lesson plans, a pretest-posttest assessment, and a learning outcome recording form. Data were collected over a period of eight weeks.

The results revealed a significant improvement in students' Angklung performance skills. The mean pretest score was 8 points (40%) at the "Needs Improvement" level. Following the implementation of TPS learning model, the mean posttest score rose to 18.42 points (92.08%) at the "Excellent" level. This indicated that the TBS approach effectively enhanced students' performance skills across all components, including pitch accuracy, melody, rhythmic consistency, music reading, and ensemble performance.

Additionally, students demonstrated higher learning enthusiasm, greater confidence in expressive performance, and a continuous increase of confidence when playing the angklung, along with a better collaborative learning among classmates for ideas and opinions. Moreover, this consequently led to mutual assistance and knowledge exchange towards more positive classroom learning atmosphere, increased self-pride and group pride, and more positive attitude of learning Thai traditional music.

Keywords: Angklung, Think- Pair- Share Learning, Learning Achievement, Thai Traditional Music, Skills Development

บทนำ

ดนตรีไทยเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สะท้อนเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ของชาติไทยมาอย่างยาวนาน เป็นศิลปะที่ผสมผสานภูมิปัญญา ความงาม และความละเอียดอ่อนของวิถีชีวิตไทยอย่างลึกซึ้ง ดนตรีไทยจึงมิได้มีคุณค่าเพียงในฐานะการแสดงออกทางศิลปะเท่านั้น หากยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการหล่อหลอมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ทั้งด้านความมีวินัย ความอดทน การทำงานร่วมกับผู้อื่น ความเคารพในกติกา และความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนดนตรีไทยในสถานศึกษา จึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการอนุรักษ์และสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมให้คงอยู่ในสังคมไทยอย่างยั่งยืน อีกทั้งยังเป็นการพัฒนา

ผู้เรียนให้มีความเข้าใจในรากเหง้าทางวัฒนธรรมของตนเอง และตระหนักถึงคุณค่าของศิลปะดนตรีไทยในฐานะสมบัติของชาติ

เครื่องดนตรีไทยประเภทเครื่องตี เช่น “อังกะลุง” ถือเป็นเครื่องดนตรีที่เหมาะสมอย่างยิ่งสำหรับการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา เนื่องจากมีลักษณะการบรรเลงที่เข้าใจง่าย เสียงไพเราะ และสามารถเล่นร่วมกันเป็นวงได้อย่างสนุกสนาน การเรียนรู้การบรรเลงอังกะลุงจึงเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนในหลายมิติ ทั้งด้านจังหวะ การฟังเสียงประสาน การทำงานร่วมกัน และความมีระเบียบวินัย ซึ่งล้วนเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญต่อการเรียนรู้ดนตรีในระดับที่สูงขึ้นไป นอกจากนี้จะส่งเสริมการอนุรักษ์ศิลปดนตรีไทยแล้ว อังกะลุงยังมีรากทางวัฒนธรรมร่วมกับประเทศอินโดนีเซีย ทำให้ผู้เรียนเข้าใจความสัมพันธ์อันดีในระดับภูมิภาคอาเซียนอีกด้วย

ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว กระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Learner-Centered Approach) และเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง (Active Learning) เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย การเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) จึงเป็นรูปแบบหนึ่งที่ตอบโจทย์การเรียนรู้แนวใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน และได้แบ่งปันความรู้ร่วมกันในชั้นเรียน โดยกระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวไม่เพียงแต่ส่งเสริมให้เกิดการเข้าใจอย่างลึกซึ้งเท่านั้น แต่ยังช่วยพัฒนาทักษะทางสังคม การสื่อสาร และการทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน

แนวคิดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ซึ่งพัฒนาโดย Lyman (1981) เป็นหนึ่งในเทคนิคการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ที่มุ่งให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ อย่างเท่าเทียม โดยประกอบด้วยสามขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ ขั้น “Think” หรือการคิดวิเคราะห์ด้วยตนเอง ขั้น “Pair” หรือการจับคู่แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน และขั้น “Share” หรือการนำเสนอความคิดเห็นต่อชั้นเรียนอย่างเปิดเผย การดำเนินกิจกรรมเช่นนี้ทำให้ผู้เรียนทุกคนได้มีโอกาสคิดและแสดงออกในเชิงสร้างสรรค์ ได้รับการยอมรับจากเพื่อนร่วมชั้น และเรียนรู้การฟังผู้อื่นอย่างมีเหตุผล เมื่อนำมาประยุกต์ใช้ในรายวิชาดนตรี ผู้เรียนสามารถนำแนวคิดที่ได้จากการสนทนาและการวิเคราะห์มาทดลองบรรเลงจริงในวงร่วมกับเพื่อน ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันอย่างแท้จริง

ในอีกมิติหนึ่ง การเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิดยังช่วยสร้าง “พื้นที่ปลอดภัยทางจิตใจ” (Psychological Safety) สำหรับผู้เรียน โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาที่ผู้เรียนบางคนอาจรู้สึกกลัวการแสดงออกหรือวิตกกังวลต่อความผิดพลาด การได้ทำงานร่วมกับเพื่อนในบรรยากาศที่เป็นมิตรช่วยลดความตึงเครียด เพิ่มความมั่นใจ และกระตุ้นให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าแสดงออก และกล้าลองผิดลองถูกมากขึ้น ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้แบบเชิงรุก (Active Learning) การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างเพื่อนยังช่วยสร้างความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ผู้เรียนรับรู้ว่าความพยายามของตนเองมีผลต่อความสำเร็จของกลุ่ม อันนำไปสู่การปลูกฝังทักษะการทำงานร่วมกัน และความรับผิดชอบต่อส่วนรวมในวงอังกะลุงอย่างเป็นรูปธรรม

ในด้านของครูผู้สอน การนำรูปแบบเพื่อนคู่คิดมาใช้ในการสอนยังช่วยเปลี่ยนบทบาทของครูจาก “ผู้ถ่ายทอดความรู้” มาเป็น “ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้” (Facilitator) ครูสามารถสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนรายบุคคลได้อย่างใกล้ชิด เข้าใจความแตกต่างระหว่างผู้เรียน และปรับกลยุทธ์การสอนให้เหมาะสมกับศักยภาพของแต่ละคน การมีส่วนร่วมของผู้เรียนในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นยังเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพที่ช่วยให้ครูมองเห็นแนวทางในการพัฒนาทักษะของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและรอบด้าน

ดังนั้น การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ดนตรีไทยในระดับประถมศึกษาควรมุ่งเน้นการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ซึ่งมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานทางดนตรี การฟัง การบรรเลง การร้อง และการสร้างสรรค์ โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนสามารถใช้ดนตรีเป็นสื่อในการแสดงออก ถ่ายทอดอารมณ์ และสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม การจัดการเรียนรู้ดนตรีไทยในระดับนี้จึงเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญในการปลูกฝังความรักและความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมไทย ตลอดจนการพัฒนาทักษะทางสติปัญญา อารมณ์ และสังคมไปพร้อมกัน ซึ่งสอดคล้องกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ได้แก่ การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสาร และการทำงานร่วมกัน

เมื่อพิจารณาสภาพการเรียนการสอนดนตรีในระดับประถมศึกษา พบว่าการจัดกิจกรรมในลักษณะกลุ่มยังมีข้อจำกัดหลายประการ ทั้งด้านเวลาเรียนที่จำกัด ความแตกต่างระหว่างผู้เรียน และความพร้อมของอุปกรณ์ในแต่ละโรงเรียน การนำรูปแบบการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิดมาประยุกต์ใช้จึงเป็นแนวทางที่เหมาะสม เพราะสามารถจัดกิจกรรมได้ในกลุ่มขนาดเล็ก เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแต่ละคนได้ฝึกฝนร่วมกับเพื่อนที่มีระดับความสามารถใกล้เคียงกัน เกิดการเรียนรู้แบบแลกเปลี่ยนและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อีกทั้งยังเอื้อให้ครูสามารถติดตามพฤติกรรมและผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างใกล้ชิด ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมของห้องเรียน นอกจากนี้การเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิดยังส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ที่อบอุ่นและเป็นมิตร ผู้เรียนรู้สึกสบายใจที่จะซักถาม แสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนความคิดโดยไม่กลัวความผิดพลาด กระบวนการนี้ช่วยลดความเครียดในชั้นเรียนและสร้างแรงจูงใจภายใน ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความพยายามที่จะพัฒนาทักษะการบรรเลงให้ดียิ่งขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในขณะเดียวกัน ครูผู้สอนยังสามารถนำข้อมูลจากการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียนแต่ละคนมาปรับปรุงแผนการสอนให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนได้อย่างยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพ

ในบริบทของโรงเรียนวัดยางซ้าย ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดกลาง ครูผู้สอนให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการเรียนรู้ดนตรีไทย เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทั้งความรู้ทางดนตรีและคุณลักษณะด้านวัฒนธรรม การสอนอังกะลุงจึงเป็นสื่อสำคัญที่ช่วยสร้างแรงจูงใจและความภาคภูมิใจในความเป็นไทยให้กับผู้เรียน การนำรูปแบบการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิดมาประยุกต์ใช้ในการสอนอังกะลุงจึงเป็นแนวทางที่เหมาะสม เพราะช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนผ่านการลงมือปฏิบัติจริง ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน ร่วมกันวิเคราะห์จังหวะและทำนองเพลง ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น และสามารถพัฒนาทักษะทางดนตรีได้อย่างต่อเนื่อง

จากการจัดการเรียนการสอนสาระดนตรีในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดยางซ้าย พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความสนใจและความกระตือรือร้นต่อการเรียนอังกะลุง โดยเฉพาะเมื่อได้เห็นการบรรเลงของรุ่นพี่ที่มีประสบการณ์มากกว่า ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนมีแรงบันดาลใจในการเรียนรู้และพร้อมจะพัฒนาตนเอง แต่ในทางปฏิบัติกลับพบว่านักเรียนยังขาดความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องในการบรรเลง เช่น การอ่านโน้ต การจับจังหวะ การรักษาระดับเสียง และการบรรเลงรวมวงอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับระดับเสียง กล่าวคือ ความสูง-ต่ำของเสียงที่เกิดจากการสั่นสะเทือนของอังกะลุงแต่ละตัว ซึ่งเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของดนตรีไทยที่ผู้เรียนต้องพัฒนา “โสตทักษะ” ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในการฟังและแยกแยะระดับเสียงที่ถูกต้อง หากขาดความเข้าใจในเรื่องนี้จะส่งผลให้ผู้เรียนบรรเลงทำนองผิดพลาด อีกทั้งการรักษาระดับเสียง คือ ความสามารถของผู้เรียนในการบรรเลงอังกะลุงให้ตรงกับเสียงที่กำหนดในบทเพลง รวมทั้งสามารถควบคุมเสียงให้คงที่ มีความสั่นยาวตรงตามจังหวะที่กำหนด ส่งผลให้การบรรเลงรวมวงเกิดความไพเราะและประสานสอดคล้องกัน ประเด็นสำคัญเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าการเรียนรู้แบบบรรยายหรือสาธิตเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอในการพัฒนาทักษะเชิงปฏิบัติและกระบวนการคิดของผู้เรียนอย่างลึกซึ้ง

จึงจำเป็นต้องพัฒนาวิธีการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะนี้อย่างเป็นระบบ ผ่านการคิด วิเคราะห์ และฝึกฝนร่วมกับเพื่อน เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนมากขึ้น

การใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิดช่วยลดช่องว่างระหว่างผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน โดยผู้เรียนที่มีความเข้าใจมากกว่าจะสามารถอธิบาย ชี้แนะ และช่วยเหลือเพื่อนในกระบวนการฝึกบรเลง ซึ่งเป็นการเรียนรู้แบบ “เพื่อนช่วยเพื่อน” (Peer Tutoring) ที่มีประสิทธิภาพ และช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Collaborative Learning Environment) ในชั้นเรียนดนตรีไทย การฝึกซ้อมร่วมกันในลักษณะนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนเกิดความอดทน มีสมาธิ และเรียนรู้การเคารพกติกาการทำงานร่วมกัน ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญในการเรียนรู้ดนตรีไทยแบบรวมวง

การวิจัยครั้งนี้จึงมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาทักษะการบรเลงอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดยางซ้าย โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้มากขึ้น และเกิดความเข้าใจในบทเรียนอย่างลึกซึ้ง การจัดการเรียนรู้ในรูปแบบนี้คาดว่าจะช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการบรเลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านความถูกต้องของจังหวะ ทำนอง การอ่านโน้ต การบรเลงรวมวง และความกล้าแสดงออกทางดนตรี นอกจากนี้การเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิดยังเป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งส่งผลเชิงบวกต่อผู้เรียนในระยะยาว โดยเฉพาะด้านการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกับผู้อื่น กล่าวได้ว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้ดนตรีไทยโดยเฉพาะการบรเลงอังกฤษผ่านกระบวนการเพื่อนคู่คิด จึงเป็นแนวทางที่สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนระดับประถมศึกษา เพราะเป็นกิจกรรมที่สนุก เข้าใจง่าย ส่งเสริมความร่วมมือ และสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินกระบวนการวิจัยโดยทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด เพื่อศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้ต่อพัฒนาการทางทักษะการบรเลงอังกฤษเบื้องต้น รวมถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งผลการวิจัยจะสามารถชี้ชัดได้ว่าประสิทธิภาพของรูปแบบดังกล่าวเป็นอย่างไร เกิดจากองค์ประกอบใด เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแผนการสอนดนตรีไทยที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในอนาคต

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาทักษะการบรเลงอังกฤษเบื้องต้น โดยการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think Pair Share) ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดยางซ้าย

ขอบเขตการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling)

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้เวลาทั้งหมด 8 สัปดาห์ ตั้งแต่เดือนมกราคม พ.ศ. 2568 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2568

วิธีการดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนาทักษะการบรรเลงอังกะลุงเบื้องต้น โดยการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think Pair Share) ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดยางซ้าย โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยใช้รูปแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนและหลังเรียน (One-Group Pretest-Posttest Design)

การควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนในการวิจัย

ด้านการเจริญเติบโต (Maturation) การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการในระยะเวลา 8 สัปดาห์ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ไม่นานจนเกินไป จึงช่วยลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงตามวัยหรือพัฒนาการตามธรรมชาติของนักเรียน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ และสติปัญญา นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นเดียวกัน คือ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีช่วงอายุใกล้เคียงกัน ทำให้มีระดับพัฒนาการที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ส่งผลให้สามารถควบคุมอิทธิพลของการเจริญเติบโตที่อาจมีผลต่อทักษะการบรรเลงอังกะลุงได้ในระดับหนึ่ง

ด้านเหตุการณ์ภายนอก (History) ระหว่างดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ควบคุมกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนให้เป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่อง โดยไม่มีการจัดกิจกรรมพิเศษด้านดนตรีอังกะลุงหรือการฝึกซ้อมเพิ่มเติมนอกเวลาเรียนในช่วงการทดลอง ทั้งนี้เพื่อป้องกันผลกระทบจากเหตุการณ์ภายนอกที่อาจส่งผลต่อพัฒนาการด้านทักษะการบรรเลงอังกะลุงของนักเรียน นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังติดตามสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มั่นใจว่าไม่มีปัจจัยแทรกซ้อนจากกิจกรรมนอกห้องเรียนที่ส่งผลกระทบต่อผลการวิจัยอย่างมีนัยสำคัญ

ด้านผลกระทบจากการทดสอบ (Testing Effect) จากการทำแบบทดสอบซ้ำ ผู้วิจัยเว้นระยะเวลาในการจัดการเรียนรู้และการทดสอบหลังเรียนอย่างเหมาะสม เพื่อให้ผลคะแนนที่เกิดขึ้นสะท้อนถึงการพัฒนาทักษะจากกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) อย่างแท้จริง ไม่ใช่ผลจากความคุ้นเคยกับแบบทดสอบ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

นักเรียนโรงเรียนวัดยางซ้าย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 160 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 คน ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือก คือ ต้องเป็นนักเรียนที่ไม่มีประสบการณ์ในการบรรเลงอังกะลุงมาก่อน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาและดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือดังนี้

- 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) จำนวน 6 แผน
- 2) สื่อการสอน การบรรเลงอังกะลุงเบื้องต้น
- 3) แบบบันทึกผลการเรียนรู้

3.1) แบบประเมินทักษะ (Rubric Score)

3.2) แบบสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation)

4) แบบทดสอบก่อน-หลังเรียน

4. วิธีการดำเนินงานวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินงานวิจัยและเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ศึกษา ติดตาม และประเมินผล การเปลี่ยนแปลงของนักเรียน จะมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1) ศึกษา วิเคราะห์ มาตรฐาน และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระดนตรี ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2) ศึกษาแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share)

3) จัดทำโครงสร้างการเรียนการสอน เรื่องทักษะการบรรเลงอังกะลุงเบื้องต้น ระดับชั้น ประถมศึกษาปีที่ 3

4) จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ รายวิชาศิลปะ สาระดนตรี เรื่อง การบรรเลงอังกะลุงเบื้องต้น ให้ สอดคล้องกับมาตรฐาน และตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมถึงวิธีการวัดผลและ ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

5) สร้างและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี ให้สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ และ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

6) ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการบรรเลงอังกะลุง ก่อนเรียน (pre-test)

7) ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาทักษะการบรรเลงอังกะลุงเบื้องต้น

8) ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการบรรเลงอังกะลุง หลังเรียน (post-test)

9) วิเคราะห์ อภิปรายผล การจัดการเรียนการสอน เพื่อนำมาปรับปรุงและพัฒนาแผนการจัดการ เรียนรู้ สื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ

4.1 การกำหนดปัญหาเพื่อการพัฒนา

นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2567 ปีนี้ ได้ผ่านการทดสอบบรรเลง อังกะลุงเบื้องต้น โดยผู้เรียนหลายคนจับระดับเสียง จังหวะจากการฟังได้บ้าง แต่ยังไม่ถูกต้อง จึงทำให้บรรเลง ในแต่ละครั้งไม่เหมือนกัน และไม่มั่นใจ สาเหตุมาจากผู้เรียนยังไม่มีความรู้พื้นฐานเบื้องต้นในการบรรเลง อังกะลุง ยังไม่ได้รับการฝึกหัด และเรียนรู้เทคนิคในการบรรเลงรวมวง

4.2 การกำหนดทางเลือก

จากประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะ การบรรเลงอังกะลุงที่สูงขึ้น โดยออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การบรรเลงอังกะลุงเบื้องต้น และใช้สื่อ การสอนประกอบในการเรียนการสอน

4.3 การวางแผนและการดำเนินการ

ออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ได้แก่ นักเรียนสามารถอ่าน โน้ต และบรรเลงอังกะลุงเบื้องต้นได้ถูกต้องตามจังหวะ (Cognitive/Psychomotor) นักเรียนสามารถรักษา จังหวะร่วมกับเพื่อนในวงได้อย่างสอดคล้อง (Social/ Collaboration) นักเรียนแสดงเจตคติที่ดีต่อการเรียน ดนตรีไทย (Affective)

การออกแบบแผนการสอน มีกระบวนการ 5 ขั้นตอนดังนี้

1) ขั้นนำเข้าสู่บท (Warm-up) ใช้เวลา 5 - 8 นาที เริ่มกิจกรรมฝึกร่างกาย ฝึกจังหวะ หรือ ฝึกการสังเกตง่าย ๆ เช่น การปรบมือ การสังเกตและตรวจสอบสภาพเครื่องดนตรี ฟังหรือดูสื่อการสอนตัวอย่าง การบรรเลงสั้น ๆ การวิเคราะห์เสียงโน้ต เป็นต้น

2) ขั้น Think ใช้เวลา 5 - 8 นาที ครูตั้งคำถามเชิงวิเคราะห์ ตอบคำถามเป็นรายบุคคล เช่น “เมื่อบรรเลงเสียงไม่ชัด นักเรียนคิดว่าเกิดจากสาเหตุใดบ้าง?” “การรักษาจังหวะเพื่อให้สอดคล้องกับเพื่อน สามารถทำได้อย่างไร?”

3) ขั้น Pair ใช้เวลา 10 - 15 นาที ให้นักเรียนจับคู่กันเอง หรือครูจับคู่ให้ตามบริบทผู้เรียน และเนื้อหาในแต่ละคาบเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนความคิด ปรีक्षा และทดลองบรรเลงร่วมกัน เช่น ฝึกซ้อมวรรค เพลง ที่จังหวะยังไม่ถูกต้องร่วมกัน สลับบทบาทการเป็นผู้บรรเลง - ผู้ฟัง การร่วมกันการแก้ไขข้อผิดพลาด

4) ขั้น Share ใช้เวลา 10 - 15 นาที ตัวแทนคู่บางคู่นำเสนอหน้าชั้นเรียน หรือแต่ละคู่เสนอข้อสรุปในการแก้ไขข้อผิดพลาดของตัวเอง ครูให้ข้อเสนอแนะย้อนกลับ บอกจุดแข็ง จุดอ่อน หรือคำแนะนำในการพัฒนาแต่ละคู่ของนักเรียน

5) ขั้นทดสอบ และสรุปบทเรียน ใช้เวลา 5 - 10 นาที ทดสอบการบรรเลง ประเมินทักษะตามเกณฑ์ (Rubric Score) บันทึกผลการประเมินทักษะและพฤติกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนสะท้อนความคิดเห็น พร้อมกับการสรุปบทเรียนร่วมกัน

การดำเนินการวิจัยใช้เวลากิจกรรมละ 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ทั้งหมด 8 สัปดาห์ ดังนี้

ตารางที่ 1 การดำเนินการกิจกรรมการเรียนการสอน 8 สัปดาห์

สัปดาห์ที่	กิจกรรม	เครื่องมือ
1	1) ทดสอบก่อนเรียน 2) ชี้แจงจุดประสงค์การเรียนการสอน	1) แบบทดสอบก่อนเรียน 2) แบบบันทึกผลการเรียนรู้
2	สอนเนื้อหา - ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอังกะลุง - การจับและเทคนิคการบรรเลงอังกะลุง	1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) สื่อการสอน
3	สอนเนื้อหา - การอ่านโน้ต ระดับเสียง และจังหวะ	1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) สื่อการสอน
4	สอนเนื้อหา - แบบฝึกหัดที่ 1 โไลเสียงโน้ต 7 ระดับเสียง - แบบฝึกหัดที่ 2 ปรบมือร้องโน้ตเพลงให้ตรงจังหวะ - แบบฝึกหัดที่ 3 บรรเลงตามโน้ตให้ตรงจังหวะ	1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) สื่อการสอน
5	สอนเนื้อหา - การบรรเลงเพลงยี่งวา ท่อน 1	1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) สื่อการสอน
6	สอนเนื้อหา - การบรรเลงเพลงยี่งวา ท่อน 2	1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) สื่อการสอน
7	สอนเนื้อหา - การบรรเลงรวมวง	1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) สื่อการสอน
8	1) ทบทวนความรู้ 2) ทดสอบหลังเรียน	1) แบบทดสอบหลังเรียน 2) แบบบันทึกผลการเรียนรู้

หมายเหตุ. โดย กนกวรรณ บุญทิพย์ภานนท์, 2568.

4.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการในระหว่างช่วงเวลาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ใช้เวลาทั้งสิ้น 8 สัปดาห์ โดยมีขั้นตอนดังนี้

1) การเตรียมการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยได้จัดเตรียมเครื่องมือสำหรับการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน (Pretest-Posttest) แผนการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด จำนวน 6 แผน แบบบันทึกผลการเรียนรู้ และแบบสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน เพื่อให้การเก็บข้อมูลเป็นไปอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2) ดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pretest)

ดำเนินการทดสอบก่อนเรียนกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 คน เพื่อวัดระดับความรู้และทักษะการบรรเลงอังกะลุงเบื้องต้นในด้านการรู้จักเครื่องดนตรี การจับและเทคนิคการบรรเลงอังกะลุง การอ่านโน้ต ระดับเสียง และการบรรเลงตามจังหวะ

3) การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการสอนแบบเพื่อนคู่คิด จำนวน 6 แผน ครอบคลุมเนื้อหา ได้แก่ การรู้จักเครื่องดนตรีอังกะลุง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอังกะลุง การจับและเทคนิคการบรรเลงอังกะลุง การอ่านโน้ต ระดับเสียง และจังหวะ การบรรเลงตามแบบฝึกง่าย ๆ การบรรเลงเพลง “ยะวา” และการรวมวงอังกะลุง

4) การสังเกตและบันทึกข้อมูลระหว่างการเรียนรู้

ระหว่างดำเนินกิจกรรม ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน เช่น ความตั้งใจ ความร่วมมือ ความรับผิดชอบ และความสนใจในกิจกรรม พร้อมทั้งบันทึกข้อมูลเชิงพฤติกรรมลงในแบบบันทึกผลการเรียนรู้ เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

5) การสะท้อนความคิดเห็นของผู้เรียน

หลังจบกิจกรรมแต่ละแผน ผู้วิจัยได้ให้ผู้เรียนสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด เพื่อประเมินความเข้าใจ ความสนใจ และความร่วมมือของผู้เรียนในแต่ละสัปดาห์

6) ดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Posttest)

เมื่อครบระยะเวลา 8 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบหลังเรียน เพื่อเปรียบเทียบกับผลการทดสอบก่อนเรียน และประเมินความก้าวหน้าในการพัฒนาทักษะการบรรเลงอังกะลุงของนักเรียนแต่ละคน

7) การสรุปผลการเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยได้รวบรวมและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลทั้งหมด ทั้งเชิงปริมาณ (คะแนนการทดสอบ) และเชิงคุณภาพ (พฤติกรรมการเรียนรู้และความคิดเห็นของผู้เรียน) เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการวิเคราะห์ผลการวิจัย

4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้ ดำเนินการโดยใช้ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อให้ผลการวิเคราะห์มีความถูกต้อง ครบถ้วน และสะท้อนพัฒนาการของผู้เรียนได้อย่างรอบด้าน โดยมีขั้นตอนดังนี้

1) การรวบรวมคะแนนจากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

ผู้วิจัยได้รวบรวมผลการทดสอบก่อนเรียน (Pretest) และหลังเรียน (Posttest) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 คน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์พัฒนาการทางการเรียนรู้ด้านทักษะการบรรเลงอังกะลุง

2) การคำนวณทางสถิติพื้นฐาน

นำผลคะแนนจากการทดสอบมาคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) และร้อยละ (Percentage) เพื่อให้ทราบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนว่ามีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นหรือไม่ และอยู่ในระดับใด

3) การกำหนดเกณฑ์การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ใช้เกณฑ์การประเมินผลตามระดับคะแนนร้อยละ 5 ระดับ ดังนี้ ดีมาก (ร้อยละ 90-100) ดี (ร้อยละ 65-89) พอใช้ (ร้อยละ 50-64) ปรับปรุง (ต่ำกว่าร้อยละ 50) จากเกณฑ์ดังกล่าวช่วยให้เห็นพัฒนาการของนักเรียนในเชิงปริมาณอย่างชัดเจนและสามารถเปรียบเทียบผลได้อย่างเป็นระบบ

4) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

วิเคราะห์ผลคะแนนโดยเปรียบเทียบระหว่างผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อพิจารณาว่าผู้เรียนมีพัฒนาการทางทักษะการบรรเลงอังกะลุงเพิ่มขึ้นในทิศทางที่ดีขึ้นหรือไม่ และอยู่ในระดับใดเมื่อเทียบกับเกณฑ์การประเมิน

5) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกผลการเรียนรู้และการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน เช่น ความตั้งใจ ความร่วมมือ ความรับผิดชอบ และเจตคติต่อการเรียนดนตรีไทย เพื่อนำมาอธิบายลักษณะการเปลี่ยนแปลงด้านทักษะทางดนตรีและพฤติกรรมของผู้เรียนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

6) การสังเคราะห์ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพมาสังเคราะห์ร่วมกัน เพื่อให้การสรุปผลการวิจัยมีความสมบูรณ์ เชื่อมโยงกัน และสามารถอธิบายพัฒนาการของผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะทางดนตรี

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาและดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ใช้สถิติการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- 1) ค่าเฉลี่ย
- 2) ร้อยละ

ผลการวิจัย

งานวิจัยการพัฒนาทักษะการบรรเลงอังกะลุงเบื้องต้น โดยการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think Pair Share) ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดยางซ้าย ในครั้งนี้ สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

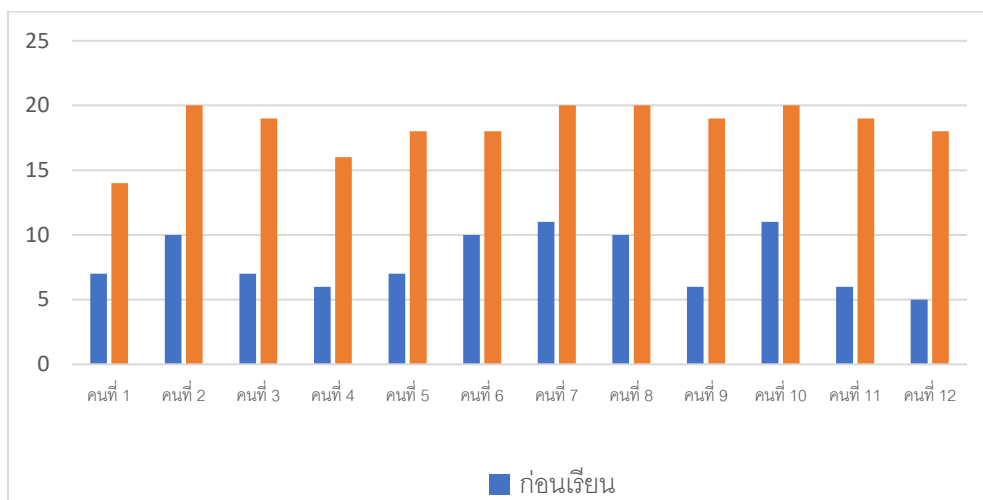
ตารางที่ 2 ผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

นักเรียนคนที่	ผลการทดสอบ					
	ก่อนเรียน			หลังเรียน		
	คะแนน (20)	ร้อยละ	ผล การประเมิน	คะแนน (20)	ร้อยละ	ผล การประเมิน
1	7	35	ปรับปรุง	14	70	ดี
2	10	50	พอใช้	20	100	ดีมาก
3	7	35	ปรับปรุง	19	95	ดีมาก
4	6	30	ปรับปรุง	16	80	ดี
5	7	35	ปรับปรุง	18	90	ดีมาก
6	10	50	พอใช้	18	90	ดีมาก
7	11	55	พอใช้	20	100	ดีมาก
8	10	50	พอใช้	20	100	ดีมาก
9	6	30	ปรับปรุง	19	95	ดีมาก
10	11	55	พอใช้	20	100	ดีมาก
11	6	30	ปรับปรุง	19	95	ดีมาก
12	5	25	ปรับปรุง	18	90	ดีมาก
ค่าเฉลี่ย	8	40	ปรับปรุง	18.42	92.08	ดีมาก

หมายเหตุ. โดย กนกวรรณ บุญทิพย์ภานนท์, 2568.

จากตารางพบว่านักเรียนจำนวน 12 คน ค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียน (Pretest) เท่ากับ 8 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 40 ผลการประเมินระดับ ปรับปรุง ค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียน (Posttest) เท่ากับ 18.42 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 92.08 ผลการประเมินระดับ ดีมาก นักเรียนทุกคนมีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างชัดเจน

ภาพที่ 1 แผนภูมิแสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน-หลังเรียน

หมายเหตุ. โดย กนกวรรณ บุญทิพย์ภานนท์, 2568.

เมื่อพิจารณารายบุคคลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) พบว่านักเรียนทุกคนมีคะแนนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะนักเรียนที่มีผลการเรียนระดับปรับปรุงก่อนเรียน มีพัฒนาการสูงสุดหลังเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้มากขึ้น

ตารางที่ 3 การสังเกตพฤติกรรมและการสะท้อนความคิดเห็นของผู้เรียนรายสัปดาห์

สัปดาห์ที่	พฤติกรรม	การสะท้อนความคิดเห็น
1	นักเรียนส่วนใหญ่ให้ความสนใจในการเรียนรู้เครื่องดนตรีอังกฤษ มีความตื่นตัวและอยากลองเล่น ผู้เรียนบางคนยังถืออังกฤษไม่ถนัด แต่มีความพยายามในการฝึกฝน	ผู้เรียนรู้สึกว่าย่อกะล่งน่าสนใจและได้รู้จักเครื่องดนตรีไทยชนิดใหม่ หลายคนกล่าวว่า “สนุกและอยากเล่นให้ได้เหมือนครู เหมือนรุ่นพี่”
2	นักเรียนเริ่มเข้าใจวิธีจับและเทคนิคการบรรเลงได้ดีขึ้น มีการช่วยเหลือกันระหว่างคู่เรียนในระหว่างการฝึกซ้อม	ผู้เรียนกล่าวว่าการเล่นกับเพื่อนช่วยให้จำได้เร็วขึ้น และเข้าใจจังหวะการบรรเลงที่ถูกต้อง
3	นักเรียนมีความตั้งใจในการอ่านโน้ตเสียงสูง-ต่ำ และเริ่มสามารถจับคู่เสียงได้ถูกต้องมากขึ้น	ผู้เรียนรู้สึกว่าการเรียนแบบจับคู่ช่วยให้เข้าใจโน้ตได้ง่ายกว่าเรียนคนเดียว บางคนกล่าวว่า “ได้เรียนรู้จากเพื่อนด้วย”
4	นักเรียนมีความมั่นใจมากขึ้น สามารถบรรเลงเป็นท่อนสั้น ๆ ได้ถูกต้อง มีการให้กำลังใจและแก้ไขกันภายในคู่เรียน	ผู้เรียนรู้สึกภูมิใจเมื่อบรรเลงได้สำเร็จ และบอกว่าการฝึกกับเพื่อนช่วยให้จำจังหวะได้ดีขึ้น

หมายเหตุ. โดย กนกวรรณ บุญทิพย์ภานนท์, 2568.

ตารางที่ 3 การสังเกตพฤติกรรมและการสะท้อนความคิดเห็นของผู้เรียนรายสัปดาห์ (ต่อ)

5	นักเรียนเริ่มจดจำโน้ตของเพลงยวได้ และสามารถบรรเลงร่วมกับเพื่อนได้อย่างประสานกันมากขึ้น มีการฝึกซ้อมซ้ำโดยไม่ต้องย่ำเตือน	ผู้เรียนส่วนใหญ่บอกว่า “รู้สึกสนุกและอยากให้มีการฝึกเพลงอื่น ๆ อีก”
6	นักเรียนมีความสามัคคีมากขึ้น สามารถปรับตัวและฟังเสียงของเพื่อนในวงได้ดีขึ้น มีการแบ่งหน้าที่และให้ความร่วมมืออย่างเป็นระบบ	ผู้เรียนกล่าวว่าการได้เล่นร่วมกันทำให้รู้สึกเหมือนเป็นส่วนหนึ่งของวง และภูมิใจที่ได้เล่นพร้อมเพื่อน
7	นักเรียนซ้อมอย่างตั้งใจ มีการแก้ไขข้อผิดพลาดเล็กน้อยด้วยตนเองและเพื่อนคู่คิด มีความกระตือรือร้นที่จะบรรเลงรวมวงให้ดีขึ้น	ผู้เรียนหลายคนกล่าวว่า “รู้สึกตื่นเต้นที่ได้บรรเลงร่วมกัน ช่วยเหลือกัน” และ “อยากให้ทุกคนเล่นให้พร้อมกันมากขึ้น”
8	นักเรียนทุกคนสามารถบรรเลงร่วมวงได้ครบตามบทเพลง มีความมั่นใจและแสดงออกทางดนตรีได้อย่างเป็นธรรมชาติ	ผู้เรียนกล่าวว่าภูมิใจในผลงานของตนเองและเพื่อน รู้สึกว่าได้เรียนรู้ทั้งการฟัง การช่วยเหลือ และการทำงานร่วมกัน

หมายเหตุ. โดย กนกวรรณ บุญทิพย์ภานนท์, 2568.

จากการสังเกตพฤติกรรมและการสะท้อนความคิดเห็นของผู้เรียนพบว่า นักเรียนมีพัฒนาการด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติทางดนตรีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม แสดงออกด้วยความมั่นใจ และมีความรับผิดชอบในการฝึกซ้อมมากขึ้น สามารถบรรเลงร่วมกับเพื่อนได้อย่างมีระบบและให้ความช่วยเหลือกันอย่างสร้างสรรค์ การเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิดช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและฝึกการสื่อสารที่เหมาะสม เกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเองและเพื่อนในวงดนตรี ส่งผลให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนดนตรีไทยและมีความสุข สนุกสนานในการเรียนรู้มากขึ้น และมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน

ผลการเรียนรู้ระหว่างทางจากการดำเนินการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ตลอดระยะเวลา 8 สัปดาห์ พบว่าผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ระหว่างทางที่หลากหลายและมีความหมาย ซึ่งเป็นพัฒนาการที่ค่อย ๆ สะสมจนส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ด้านทักษะการบรรเลงอังกะลุงอย่างชัดเจนในช่วงท้ายของการวิจัย กระบวนการเรียนรู้ระหว่างทางเหล่านี้ไม่เพียงช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะเชิงปฏิบัติ แต่ยังส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การทำงานร่วมกัน และทักษะทางสังคมที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ดนตรีไทยในระยะยาวอีกด้วย

กระบวนการ “Think” ในระยะแรกของการเรียน ผู้เรียนเริ่มต้นด้วยการทำความเข้าใจลักษณะของอังกะลุง การจับ พื้นฐานการบรรเลง ทำให้ผู้เรียนได้มองย้อนกลับและตรวจสอบวิธีปฏิบัติของตนเองอย่างใคร่ครวญ ผู้เรียนบางคนเริ่มตระหนักถึงข้อผิดพลาด เช่น การอ่านโน้ตนับจังหวะไม่ถูกต้อง การจับอังกะลุงแน่นเกินไป การออกแรงเขย่ามากเกินไปส่งผลต่อเสียงของอังกะลุง เป็นต้น ซึ่งเป็นการเรียนรู้ผ่านการสังเกตตนเอง และเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของการพัฒนาทักษะอย่างยั่งยืน

ขั้น “Pair” ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเปรียบเทียบทักษะกับเพื่อน การทำงานเป็นคู่ช่วยให้ผู้เรียนที่มีพื้นฐานอ่อนสามารถเรียนรู้จากผู้ที่มีทักษะดีกว่าได้โดยตรง ผ่านการสาธิต การชี้แนะ และคำอธิบายอย่างเป็นกันเอง การช่วยเหลือซึ่งกันและกันเช่นนี้ทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจมากขึ้น กล้าที่จะทดลองและฝึกฝนซ้ำโดยไม่รู้สึกกดดัน นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้เรียนที่มีพื้นฐานดีได้พัฒนาทักษะการเป็นผู้นำ การอธิบาย และฝึกใช้ภาษาเชิงดนตรีเพื่อสื่อความหมายให้เพื่อนเข้าใจ ซึ่งถือเป็นพัฒนาการทางสังคมที่เกิดขึ้นอย่างเด่นชัดในช่วงกลางของการวิจัย

ชั้น “Share” ผู้เรียนได้ฝึกการสื่อสารต่อหน้าชั้นเรียน การอธิบายสิ่งที่ค้นพบร่วมกันในคู่ การเสนอวิธีแก้ไขจุดบกพร่อง หรือการบรรเลงรวมวงหลังจากการเรียนรู้ร่วมกัน สิ่งเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจ และมีความกล้าแสดงออกเพิ่มขึ้นจากสัปดาห์แรกอย่างเห็นได้ชัด ผู้เรียนสามารถตอบคำถามครูได้อย่างมีเหตุผลมากขึ้น และเริ่มใช้ภาษาดนตรี เช่น จังหวะ ระดับเสียง ทำนอง หรือท่อนจังหวะเพลง ได้ถูกต้องมากขึ้น ซึ่งสะท้อนการเรียนรู้เชิงลึกที่ค่อย ๆ ก่อตัวตลอดกระบวนการเรียนรู้

นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านสัตตลักษณะดีขึ้น สามารถฟังและแยกแยะจังหวะหรือระดับเสียงที่ผิดเพี้ยนได้รวดเร็วกว่าเดิม ในการฝึกซ้อมรวมวงช่วงท้ายของการวิจัย ผู้เรียนสามารถบรรเลงได้ตรงระดับเสียง รักษาระดับเสียง และจังหวะให้สอดคล้องกับเพื่อนร่วมวงได้โดยไม่ต้องพึ่งพาครูตลอดเวลา แสดงถึงการเปลี่ยนการเรียนรู้ไปสู่การเรียนรู้แบบอิสระมากขึ้น ผู้เรียนมีทักษะการร่วมมือพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง การช่วยเหลือเพื่อน การแบ่งหน้าที่ในคู่ การรอคอย และการรับผิดชอบบทบาทของตนเองในวงอังกะลุง ล้วนเป็นพฤติกรรมเชิงบวกที่เกิดขึ้นระหว่างการทำกิจกรรม ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน สนุกกับการบรรเลง และรู้สึกผูกพันกับกลุ่มมากขึ้น นำไปสู่การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ปลอดภัย และการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์

สรุปและอภิปรายผล

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาทักษะการบรรเลงอังกะลุงเบื้องต้น โดยการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think Pair Share) ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดยางซ้าย สรุปได้ดังนี้

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้การจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ต่อการพัฒนาทักษะการบรรเลงอังกะลุงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้รูปแบบการทดลองแบบกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังเรียน (One-Group Pretest-Posttest Design) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 12 คน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ซึ่งเน้นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เรียน ผ่านขั้นตอนการคิดวิเคราะห์ การจับคู่แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการแบ่งปันผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ 6 แผน แบบทดสอบก่อน-หลังเรียน และแบบบันทึกผลการเรียนรู้ ส่งผลให้คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) สามารถช่วยพัฒนาความสามารถด้านการอ่านโน้ต การจับจังหวะ การควบคุมระดับเสียง และการบรรเลงอังกะลุงร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้นักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะการบรรเลงอังกะลุงเบื้องต้นจากระดับพื้นฐานไปสู่ระดับที่ดีขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

ในด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ พบว่านักเรียนมีพัฒนาการทางทักษะทางสังคมและการเรียนรู้ร่วมกันเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความกระตือรือร้นในการเรียน มีพัฒนาการด้านความร่วมมือการทำงานร่วมกัน กล้าแสดงออก สนุกกับกิจกรรม และมีความมั่นใจมากขึ้นในการบรรเลงอังกะลุง ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่ของตนเองในวงอังกะลุง และสามารถช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่มได้ดี การเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิดช่วยให้ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รู้จักการฟังผู้อื่น การแก้ปัญหาร่วมกัน และสื่อสารเชิงสร้างสรรค์มากขึ้น ส่งผลให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้เป็นไปในเชิงบวก เป็นมิตร และสร้างแรงจูงใจในการเรียนดนตรีไทย เอื้อต่อการพัฒนาทักษะการบรรเลงอังกะลุงอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเองและเพื่อนร่วมกลุ่ม และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนดนตรีไทยอย่างยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการบรรเลงอังกฤษ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Johnson & Johnson (1999) ที่ระบุว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือช่วยส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการพัฒนาทักษะทางสังคม ช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจ ความรับผิดชอบ และการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ซึ่งปรากฏชัดในการศึกษาครั้งนี้ นักเรียนมีความกระตือรือร้น สนุกกับกิจกรรม และกล้าแสดงออกทางดนตรีมากขึ้น การเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิดส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิด วิเคราะห์ และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างเป็นระบบ ผ่านกระบวนการ “คิด - คู่ - แบ่งปัน” (Think-Pair-Share) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Lyman. F (1981) ที่กล่าวว่า เทคนิคนี้เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและสร้างองค์ความรู้ร่วมกัน นอกจากนี้ ผลการศึกษายังสอดคล้องกับงานวิจัยของธัญพร อุดคำมี และกฤษฎากาญจน์ โตพิทักษ์ (2566) ที่พบว่า การเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิดช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของผู้เรียน ในการพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนระดับประถมศึกษา พบผลลัพธ์เช่นเดียวกันคือ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความร่วมมือที่ดีขึ้นอย่างชัดเจน แสดงให้เห็นว่ากระบวนการดังกล่าวสามารถประยุกต์ใช้ได้อย่างกว้างขวาง ในหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้

โดยทั่วไปการจัดการเรียนการสอนอังกฤษในระดับประถมศึกษามักใช้รูปแบบการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง (Teacher-Centered Approach) คือ ครูเป็นผู้จัดการบรรเลง นักเรียนปฏิบัติตามพร้อมกันทั้งชั้นเรียน ซึ่งวิธีการดังกล่าวแม้จะช่วยให้ผู้เรียนเห็นแบบอย่างที่ถูกต้อง แต่ยังมีข้อจำกัดหลายประการ เช่น นักเรียนบางส่วนไม่กล้าแสดงออก ไม่กล้าซักถามเมื่อมีข้อสงสัย นักเรียนที่เรียนช้าอาจตามเพื่อนไม่ทัน ขณะที่นักเรียนที่มีความสามารถสูงกว่าอาจรู้สึกเบื่อหน่าย อีกทั้งการฝึกบรรเลงพร้อมกันทั้งห้องยังทำให้ครูไม่สามารถดูแลนักเรียนเป็นรายบุคคลได้อย่างทั่วถึง ส่งผลให้ทักษะการบรรเลงของนักเรียนมีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน และการเรียนรู้ไม่เต็มตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน เมื่อนำรูปแบบการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) มาใช้ กระบวนการเรียนการสอนอังกฤษจึงเปลี่ยนจากการเรียนรู้แบบรับฟังเพียงอย่างเดียวไปสู่การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง นักเรียนได้มีโอกาสคิด วิเคราะห์ จินตนาการ และโน้ตด้วยตนเอง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน และฝึกบรรเลงร่วมกันเป็นคู่ก่อนนำไปสู่การบรรเลงรวมวงทั้งชั้น วิธีการนี้ช่วยแก้ปัญหาที่นักเรียนไม่กล้าแสดงออก ลดความกังวลในการบรรเลงผิดพลาด และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้จากเพื่อนในระดับที่ใกล้เคียงกัน นอกจากนี้ นักเรียนที่มีความสามารถสูงยังได้พัฒนาทักษะการอธิบาย และการเป็นผู้นำ ขณะที่นักเรียนที่มีพื้นฐานอ่อนก็ได้รับการช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด ส่งผลให้ความแตกต่างระหว่างผู้เรียนลดลง บรรยากาศการเรียนรู้เป็นไปในเชิงบวก และนักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการบรรเลงอังกฤษได้อย่างทั่วถึงมากยิ่งขึ้น

สำหรับรายวิชาดนตรี การจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ทำให้นักเรียนสามารถบรรเลงอังกฤษร่วมกันได้อย่างกลมกลืน ถูกต้องตามระดับเสียง ทำนองเพลง และจังหวะ ทั้งยังสนุกกับกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น และเกิดความมั่นใจในการแสดงออกทางดนตรี สอดคล้องกับแนวคิดของ พงศ์เทพ วัฒนาสุข (2562) ที่ชี้ว่าการฝึกบรรเลงอังกฤษในรูปแบบกลุ่มมีผลต่อการพัฒนาความสัมพันธ์และความสามัคคีในวงดนตรี อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การสื่อสาร การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การแก้ปัญหา และการทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งสามารถต่อยอดสู่การพัฒนาการเรียนรู้นดนตรีไทยในระดับสูงต่อไปได้ การพัฒนาทักษะการบรรเลงอังกฤษเบื้องต้น โดยการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) จึงเป็นแนวทางที่เหมาะสมกับการสอนดนตรีไทยในระดับ

ประถมศึกษาที่สามารถพัฒนาทักษะทางดนตรี ควบคู่ไปกับการปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ร่วมกันกับผู้อื่น ทั้งยังสอดคล้องกับสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร และการร่วมมือในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

นักเรียนบางคนอาจมีผลคะแนนหลังเรียนเพิ่มขึ้นไม่มากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนที่เริ่มต้นจากระดับต่ำ สภาวะดังกล่าวสามารถอธิบายได้ด้วยแนวคิด “Ceiling Effect” ซึ่งหมายถึงภาวะที่ผู้เรียนมีระดับความสามารถใกล้เคียงกับระดับสูงสุดของแบบทดสอบตั้งแต่ต้น ทำให้ไม่สามารถแสดงความก้าวหน้าในเชิงปริมาณได้อย่างชัดเจน แม้ในความเป็นจริงผู้เรียนจะมีพัฒนาการด้านทักษะ การแสดงออก และความประณีต ในการบรรเลงที่ดีขึ้นก็ตาม อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาข้อมูลเชิงพฤติกรรมร่วมด้วย พบว่านักเรียนกลุ่มนี้มีบทบาทสำคัญในการช่วยเหลือเพื่อน อธิบายวิธีการบรรเลง และเป็นผู้นำในกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ไม่เพียงพัฒนาด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเชิงตัวเลขเท่านั้น แต่ยังช่วยเสริมสร้างบทบาททางสังคม ความรับผิดชอบ และทักษะการเป็นผู้นำของผู้เรียนอีกด้วย ดังนั้นแม้นักเรียนบางคนจะมีข้อจำกัดด้านการเพิ่มขึ้นของคะแนนจากผล Ceiling Effect แต่การพัฒนาในมิติ ด้านพฤติกรรมและทักษะทางสังคมยังคงเกิดขึ้นอย่างชัดเจน

เชิงสังคมและวัฒนธรรม (Social & Cultural Discussion) การเรียนการสอนอังกะลุงในบริบท โรงเรียนประถมศึกษาไม่เพียงการถ่ายทอดทักษะทางดนตรีเท่านั้น แต่ยังเป็นการสืบสานมรดกทางวัฒนธรรม และการสร้างอัตลักษณ์ของผู้เรียนในระดับชุมชน ผลการวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ไม่เพียงแต่ยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการบรรเลงเท่านั้น แต่ยังส่งผลเชิงบวกต่อทัศนคติและความภาคภูมิใจทางวัฒนธรรมของผู้เรียนด้วย เมื่อผู้เรียนได้ฝึกบรรเลงเครื่องดนตรีร่วมกับเพื่อน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ข้ามวัย และข้ามประสบการณ์ที่มีคุณค่าทางสังคมและวัฒนธรรม ข้อเสนอแนะทางวัฒนธรรมที่สำคัญได้แก่

- 1) การมีส่วนร่วมแบบร่วมมือช่วยปลูกฝังความรู้สึกเป็นเจ้าของมรดกทางดนตรีของท้องถิ่น
- 2) การฝึกแบบร่วมมือเปิดโอกาสให้การถ่ายทอดความรู้เกิดขึ้นทั้งในรูปแบบครูกับนักเรียน และเพื่อนกับเพื่อน จึงลดช่องว่างระหว่างผู้มีความชำนาญและผู้เริ่มต้น
- 3) กิจกรรมการบรรเลงรวมวง ส่งเสริมการรับรู้คุณค่าร่วมกันและความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตนเอง

การจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) สามารถส่งเสริมการบูรณาการบทเรียน อังกะลุงเข้ากับกิจกรรมชุมชน เช่น งานประเพณีท้องถิ่น กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน งานวัฒนธรรมของตำบล ฯลฯ เพื่อสร้างความเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ทำให้ผู้เรียนได้เห็นคุณค่าทางสังคมของการแสดงดนตรี นอกจากนี้ควรส่งเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียน (community-based learning) เช่น การเชิญผู้สูงอายุ หรือผู้มีความรู้ด้านดนตรีมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์และเทคนิคการบรรเลง เพื่อเสริมมิติการเรียนรู้เชิงวัฒนธรรม และการสืบทอดภูมิปัญญา หรืออาจขยายโอกาสพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เพื่อให้นักเรียนสามารถทบทวน เผยแพร่ หรือเชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์ตามบริบทวัฒนธรรมท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

- 1) นำการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ไปใช้ในรายวิชาดนตรีไทยระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม
- 2) พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับระดับความสามารถของนักเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
- 3) จัดอบรมหรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้ครูดนตรีได้ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิดเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในบริบทของตนเอง
- 4) พัฒนาสื่อเทคโนโลยีประกอบการเรียนการสอน เช่น สื่อวีดิทัศน์ แบบฝึกหัด ฯลฯ เพื่อกระตุ้นความสนใจและส่งเสริมการเรียนรู้ดนตรีอย่างต่อเนื่อง
- 5) พัฒนาคู่มือ หรือ Best Practice การสอนอังกะลุงโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด
- 6) เปรียบเทียบกับวิธีการสอนแบบอื่น (Quasi-experiment)
- 7) ติดตามและประเมินผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิดในระยะยาว เพื่อศึกษาผลกระทบต่องานทางดนตรี ทักษะสังคม และเจตคติของผู้เรียนอย่างรอบด้าน
- 8) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้

รายการอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560)*. สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- ธัญพร อุดคำมี และ กฤตยาภาณุจน์ โตพิทักษ์. (2566). *การพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด (Think-Pair-Share) ร่วมกับแนวคิดการใช้คำถามสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. วารสารการศึกษาประถมศึกษา, 18(1), 45-60.
- พงศ์เทพ วัฒนาสุข. (2562). *การศึกษากระบวนการฝึกทักษะการบรรเลงอังกะลุงของนักเรียนระดับประถมศึกษา*. วารสารวิชาการดนตรีไทย, 15(1), 30-50.
- Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (1999). *Cooperative learning in the classroom: Research and practice*. Interaction Book Company.
- Lyman, F. (1981). *The responsive classroom discussion: The inclusion of all students*. University of Maryland.